

A projekt neve:
**ŐS-DRÁVA ÖKOTURISZTIKAI
LÁTOGATÓKÖZPONT ÉS
BEMUTATÓHELY CÚN-SZAPORCÁN
(DDOP-2.1.1/E,F-12-K2-2012-0005)**

A támogatás összege:
1038386480 FT

A projekt befejezésének időpontja:
2014. AUGUSZTUS 31.

Felelős kiadó:

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
Závoczký Szabolcs igazgató

7625 Pécs, Tettey tér 9.

Tel.: 72/517-200

e-mail: dunadrava@ddnp.kvvm.hu
www.ddnp.hu

Szöveg, fotó, térkép, szerkesztés:
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
Pécs, 2014.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Természeti értékek a Dráva mentén

Kevés olyan érintetlen táj maradt mára Európában, mint a Dráva folyó medencéje. A folyó javarészt szabályozatlanul, természetes medrében kanyarog, élővilága rendkívül gazdag. Ezen természeti értékeket hivatott megőrizni az 1996-ban létrehozott Duna-Dráva Nemzeti Park. A legtisztább vizű nagy folyónk partjai mentén megcsodálható a jobbára még háborítatlan ártéri élővilág. A kialakult holtágak és környezetük megannyi különleges növény- és állatfajnak adnak otthont, és békét, nyugalmat kínálnak a látogatóknak. A tiszta, gyorsan áramló folyóvízben több, hazánkban csak innen ismert állatfaj él. A Drávában és mellékvizeiben a hazai halfajok mintegy 3/4-e megtalálható, melyek között 20 védett faj is szerepel. A Dráva a vízmadarak vonulásában és telelésében meghatározó jelentőségű: az őszi-tavaszi és különösen a téli időszakban több ezer vízimadár gyülekezik a folyón. Rendszeresen előfordul a területen több védett és fokozottan védett madárfaj, például kis kárókatona, kis kócsag, nagy kócsag, halászsas, stb. A folyót kísérő fűz-nyár erdők gazdag madárvilágából a fokozottan védett fekete gólya és rétisas érdemel említést.

A Dráva keleti szakasza mentén található a Duna-Dráva Nemzeti Park egyik legértékesebb területe, a Cún-Szaporcai holtágrendszer. A terület 1969 óta védett, 1979-től pedig Ramsari terület.

Nyílt vízfelülete kicsi, főként nádasok és bokorfüzesek borítják, amelyek kiváló élőhelyet biztosítanak a változatos élővilág számára. A területre a fűz-nyár ligeterdők és a keményfaligetek is jellemzőek. A holtág a madárvilág számára is fontos élőhely. Él itt fokozottan védett vörös gém (*Ardea purpurea*), törpegém (*Ixobrychus minutus*), gyurgyalag (*Merops apiaster*), bölömbika (*Botaurus stellaris*) is.

Tanösvények

A látogatóközponthoz három többnyelvű tanösvény kapcsolódik, amelyek bejárása során a látogatók élményekkel és ismeretekkel gazdagodva fedezhetik fel a Dráva természeti értékeit, a hagyományos gazdálkodás világát, valamint az Ős-Dráva program megismerésére is lehetőség nyílik. A tanösvények ismeretanyaga a látogatóközpontban folyó környezeti nevelési foglalkozásokat is remekül kiegészíti.

1. tanösvény: Gazdálkodás

Az interaktív tanösvényen a hagyományos gazdálkodás – állattartás, rétgazdálkodás, gyümölcsstermesztés, méhészkedés, kosárfonás, fűszer- és gyógynövénytermesztés – eszközei és szakmai fortélyai ismerhetők meg. A látogatók kézbe vehetik, kipróbálhatják a tárgyakat, megtapasztalhatják, hogyan használták őseink a természet adományait fenntartható módszerekkel, harmóniában környezetükkel. A tanösvény szakvezetéssel vagy önállóan, vezetőfüzet vagy hanganyag segítségével járható be.

2. tanösvény: Az Ős-Dráva program

A táblás tanösvény az Ormánság természeti és kulturális értékeit, a folyószabályozás előtti régi tájhasználatot, illetve a folyószabályozást és annak hatásait mutatja be. A tanösvény bejárására hanganyagok segítségével is lehetőség van, valamint szakvezetés is kérhető.

3. tanösvény: A Dráva élővilága

A táblás tanösvény a terület változatos és különleges élővilágába engedni bepillantani az érdeklődőket a nyílt vízfelületektől a part menti mocsaras területeken át a színpompás vadvirágokkal borított fás legelőig. A tanösvény bejárására hanganyagok segítségével is lehetőség van, illetve szakvezetés is kérhető. A terület élményszerű bemutatását többek között madármegfigyelő, kilátó és több pihenőhely szolgálja.

Aktív kikapcsolódás

A megvalósuló látogatóközpont számos érdekes programmal, aktív kikapcsolódási lehetőséggel várja a látogatókat. A kiállítás és az őshonos állattartó telep bejárását remekül kiegészítik az izgalmas terepi programok. A programajánlatok között minden korosztály megtalálja a számára legmegfelelőbbet.

A központnál kialakított pihenőhelyek kitűnő lehetőséget kínálnak családi, baráti társaságok számára, hogy a környéken megtett izgalmas, látnivalókban gazdag kerékpártúrák után megpihenve egy hangulatos szalonasztás, bográcsozás keretében beszéljék meg élményeiket.

Ízelítő a programlehetőségekből:

- szakvezetéses gyalogtúrák a látogatóközpont környékén
- szakvezetéses túrák a látogatóközponthoz tartozó három tanösvényen
- szakvezetéses kenutúrák a Dráván (fél napos vagy egész napos)
- kerékpárúrbélés
- szakvezetéses kerékpártúrák
- madármegfigyelés, madárgyűrzési bemutató
- természetfotózás
- éjszakai csillagnéző programok

A programelemek igény szerint kombinálhatóak, így lehetőség van akár több napot is tartalmasan, változatos élményekben gazdagodva eltölteni a környéken.

Környezeti nevelési programok

Az új látogatóközpont az ökoturisztikai funkciók mellett kiváló lehetőséget teremt a környezeti nevelő és a szemléletformáló tevékenységek folytatására is. Az erre a célra berendezett, több mint 50 fő befogadására képes multimédiás, jól felszerelt oktatóteremben számos érdekes foglalkozás várja az érdeklődő gyermekeket. Az érdekes foglalkozásokat jól kiegészíti a kiállítás ismeretanyaga.

A harmincnál is több oktatási program között mindenki megtalálja a számára megfelelőt a sokoldalúan összeállított kínálatban:

a térség élővilágát bemutató foglalkozások

- Az erdő
- A holtág élővilága
- Évszakok
- Védett növények és állatok

természetvédelmi vonatkozások bemutatása

- Alternatív energiák felhasználhatósága
- Vadgazdálkodás
- Erdőgazdálkodás
- Invazív növények és állatok bemutatása

az ormánsági táj néprajzát felelevenítő programok

- Ártéri gazdálkodás bemutatása
- Hiedelmek és babonák

Az oktatótermi lehetőségeket tökéletesen kiegészíti a látogatóközpont közvetlen közelében fellelhető három tanösvény, amely a természetben, a holtágrendszer szomszédságában ismerteti meg az érdeklődőkkel az ártér természeti kincseit és a hozzá kapcsolódó hagyományos gazdálkodást, a Dráva élővilágát és az Ős-Dráva programot, valamint az Ormánság földrajzát, kultúráját.

Az akadálymentesített fogadóépület és a különböző, speciális célcsoportok számára kidolgozott programok lehetővé teszik, hogy vakok és gyengénlátók, siketek és kerekesszékekkel élők is részt vegyenek a természet megismerésében.

Ős-Dráva Ökoturisztikai Látogatóközpont és Bemutatóhely Cún-Szaporcán

Ős-Dráva Program

Az Ős-Dráva Program egy komplex, a környezeti, gazdasági és társadalmi szférát egyaránt érintő területfejlesztési program, amely a hosszútávon fenntartható fejlődés feltételeit teremtheti meg hazánk egyik legelmaradottabb kistérségében, az Ormánságban. Ez a terv a fenntartható terület- és vidékfejlesztés első hazai mintaprogramjává vált.

A Dráva-menti területek az egykori természetes tájhasználat mellett a Kárpát-medence leggazdagabb vidékei közé tartoztak, ám a Dráva szabályozásával, a hatalmas, egybefüggő szántóterületek kialakításával, illetve a jelenlegi vízgazdálkodási gyakorlattal ez a helyzet megváltozott. A térség jelenlegi vízgazdálkodása, valamint az erre épülő tájhasználat (elsősorban intenzív mezőgazdaság) a terület egyre előrehaladottabb kiszáradását, a természeti rendszerek leépülését okozza az egész Ormánságban.

Az egykori gazdag természeti környezet, illetve az arra épülő tájgazdálkodás helyreállítása az Ormánság egész területén alapvető feladat. Az Ős-Dráva program a terület környezeti állapotának, infrastruktúrájának és szociális helyzetének javítása révén megteremti a természeti és társadalmi adottságokhoz jól illeszkedő tájgazdálkodási feltételeket.

„Az Ős-Dráva Ökoturisztikai Látogatóközpont és Bemutatóhely Cún-Szaporcán” projekt célja egy olyan ökoturisztikai látogatóközpont és bemutatóhely létrehozása, ami szervesen illeszkedik az Ős-Dráva program lényegi elemeihez, szűkebb értelemben a cún-szaporcai holtág vízpótlását célzó projekthez.

A felépült látogatóközpont a projekt céljai szerint az Ormánság ökoturizmusának legfontosabb intézménye lesz, illetve az Ős-Dráva Program szellemiségét sugározva a fenntartható gazdálkodás mintaadója is lesz a térség számára, hozzájárulva ezzel a helyi gazdaság élénkítéséhez.

A térségben egyedülálló látogatóközpont a terület természeti értékeinek bemutatása mellett nagy hangsúlyt fektet az ormánsági élet, a hagyományos gazdálkodási formák interaktív formában történő bemutatására, a természeti és tájhasználati problémákra fókuszáló figyelemfelkeltésre, valamint a következő generáció környezettudatos oktatására is.

Egyedisége a másutt ilyen formában nem hozzáférhető tartalom mellett az is, hogy a térségben elsőként olyan bemutatóhely jött létre, amely akadálymentes, mozgás- korlátozottak számára is hozzáférhető.

Ős-Dráva Látogatóközpont főépülete

A bemutatóhely főépületében a látogatók egy interaktív, érdekes kiállítás segítségével ismerhetik meg a térségre jellemző élőhelyeket, azok fajokban gazdag élővilágát, valamint a terület kultúrtörténeti, néprajzi értékeit. A látogatók bepillanthatnak a holtágat szegélyező mocsarak madarainak életébe, a víz közeli fás legelők különlegesen fajgazdag életközösségébe, és képzeletben a fás ligeterdők árnyas lombjai alatt is sétát tehetnek. Az érdeklődők azt is megtudhatják, hogy az egykor itt élt emberek hogyan alkalmazkodtak e környezethez, miként tudtak harmóniában élni a természettel. A több nyelven elérhető különleges installáció változatos eszközökkel, minden korosztály számára érdekesen mutatja be az Ormánság kincseit.

A kiállítás ismeretanyaga remekül illeszkedik a látogatóközpont-hoz kapcsolódó környezeti nevelési, szemléletformáló tevékenységéhez is, amelynek keretében a központ interaktív oktatótermében és terepi foglalkozások során, szakképzett oktatók segítségével pillanthatnak be a gyerekek a természet titkaiba.

Az épület kilátótornyából a bemutatóközpont területét és a környező tájat csodálhatják meg az érdeklődők.

Őshonos háziállat bemutató

A fogadóépülettől távolabb felépült állattartó telepen a térségre egykor jellemző régi magyar háziállatokat bemutató épület-együttes kerül kialakításra. Itt ismerhetők meg azok a ma már ritkán látható állatok, amelyek őseink mindennapi megélhetését segítették egykor.

A látogatók szürkemarhákat, mangalica sertéseket, hucul lovakat, régi juh- és baromfifajtákat tekinthetnek meg.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság bemutatóhelyei Baranya megyében

■ A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság bemutatóhelyei

- 1 Mohácsi Történelmi Emlékhely *Mohács-Sátorhely*
- 2 Abaliget-barlang és Denevérmúzeum *Abaliget*
- 3 Pintér-kert Arborétum és Tettye Oktatási Központ *Pécs*
- 4 Tettyei Mésztafa-barlang *Pécs*
- 5 Drávatamási Oktatási Központ *Drávatamási*
- 6 Szentborbási Oktatási Központ *Szentborbás*
- 7 Fehér Gólya Múzeum *Kölked*
- 8 Mészégető-források barlangja *Orfű*
- 9 Szársomlyó és Nagyharsányi Szoborpark *Nagyharsány*
- 10 Boki-Duna halászati bemutató *Erdőfü*

